

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm

3. Лучко М., Скібіцький О. Аналіз і управління показниками діяльності підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали ХІІ Всеукраїнської науково-практичної дистанційної конференції (м. Тернопіль, 15 грудня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 129-132

4. Труш Ю. Л. Соціально-економічна роль сектору малого та середнього бізнесу в економіці країни: існуючий стан і розвиток. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1. С. 83-87

5. Competitiveness and innovation: current trends in business Management. Collective monograph / scientific editorship by Doctor of Economic Sciences, Professor Mykhailo Luchko and Doctor Stanislaw Szmitka. Ternopil: WUNU, 2021. 228 p. <http://surl.li/pjzung>

Павло ХРИСТИЧ

здобувач кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

НАПРЯМИ АНАЛІЗУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні економічна ситуація в Україні не сприяє оптимальному використанню виробничих ресурсів, що призводить до їхнього надмірного споживання та негативно впливає на рентабельність виробництва і конкурентоспроможність української продукції. У складних умовах, у яких перебуває національна економіка, дослідження шляхів зниження витрат на вітчизняних підприємствах та впровадження ефективного управління витратами набуває особливої актуальності [4, с. 32]. Ефективна реалізація виробничої програми підприємства ґрунтується на комплексному підході, що враховує ринкові потреби, внутрішні ресурси та зовнішні фактори. Основна мета аналізу – визначення оптимальних обсягів, номенклатури та асортименту продукції для ефективного використання ресурсів і забезпечення прибутковості. Для цього проводять маркетинговий аналіз, оцінюють інтеграцію стратегічних і тактичних цілей, аналізують виробничий потенціал і здійснюють функціонально-вартісний аналіз для оптимізації витрат. Такий підхід забезпечує узгодженість між ринковими умовами, виробничими можливостями та фінансовими результатами [3, с. 47].

Найбільш комплексний підхід до аналізу результатів виробничої діяльності можна розглянути на прикладі промислових підприємств. На рисунку 1 представлено структуру аналізу, яка побудована на основі восьми взаємопов'язаних блоків. Ця модель ілюструє тісний зв'язок між ринковими умовами, виробничими можливостями та фінансовими результатами підприємства.

Схема аналізу виробничої діяльності підприємства включає три основні завдання.

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

Перш за все, це вибір оптимальної виробничої програми, що передбачає аналіз альтернативних варіантів і прийняття найбільш економічно вигідного рішення. Наступним етапом є оцінка виконання програми, яка здійснюється через порівняння фактичних показників із плановими. Завершальним етапом є аналіз впливу виконання або невиконання програми на фінансові та економічні результати підприємства, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони реалізації. Такий комплексний підхід забезпечує ефективне планування діяльності, оптимальне використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей підприємства.

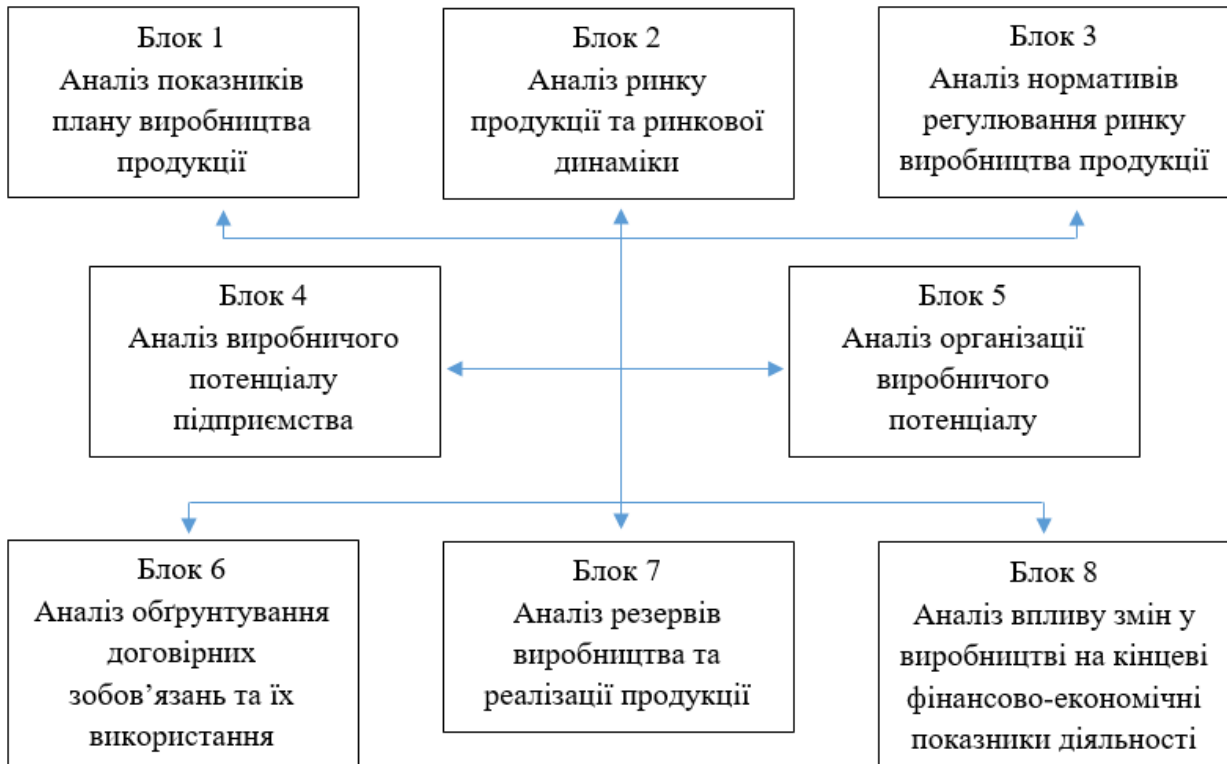

Рис. 1. Напрями аналізу витрат діяльності

Необхідною складовою процесу аналізу витрат є дослідження структури та динаміки витрат операційної діяльності. Це дозволяє визначити статті витрат, які займають найбільшу частку, виявити їхні зміни у часі та розробити заходи для їх мінімізації. В аналізі операційних витрат, тобто витрат діяльності широко застосовуються логічні методи, методи комплексної економічної оцінки, а також економіко-математичні моделі й підходи [1, с. 111]. Отож, аналіз витрат діяльності може стати ефективним підґрунтям для прийняття управлінських рішень з метою покращення діяльності і збільшення її ефективності.

Список використаних джерел:

1. Гаркуша Н. М. Інструментарій аналізу витрат основної діяльності підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2009. Вип. 2. С. 109-115
2. Коваль Н. І., Григораш М. В. Основи перспективного аналізу витрат діяльності сільськогосподарського підприємства. Бізнес Інформ. 2019. № 4. С. 246-251

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

3. Лучко М. Р. Фінансовий моніторинг у контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. 2022. Вип. 4. С. 45-52

4. Пилипенко К. А., Коваль С. В., Кучеренко М. А. Облік та аналіз витрат операційної діяльності аграрних підприємств. Економічний вісник університету. 2021. Вип. 51. С. 32-39

5. Лучко М.Р. Основи складання консолідованої фінансової звітності: Навчальний посібник. Тернопіль: ТНПУ, 2012. 126 с.

Михайло ХОРТИК

аспірант

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

**ОБЛІКОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ НА БАЗІ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ**

У сучасному діловому світі достовірна інформація для прийняття швидких рішень є основою всієї діяльності інноваційних підприємств. Бізнес покладається на неї з метою прийняття рішень, визначення тенденцій і розробки ключових стратегій. Щоби залишатися попереду конкурентів, підприємства повинні розуміти повну картину внутрішніх і ринкових операцій, а також мінливу динаміку ринку. Завдання аналізу даних та оцінки ризиків стають дедалі складнішими та вимагають використання відповідних передових стратегій і методів. Саме тут доцільним є застосування штучного інтелекту (ШІ), який революціонізує аналіз даних та моделювання господарських процесів.

Сьогочасний етап розвитку цифрових технологій та інформаційних систем ставить нові вимоги до системи обліку та моделювання господарських процесів. Оперативність, точність та впровадження ШІ дозволяють суттєво підвищувати ефективність бізнес-процесів. Облікове моделювання спрямоване на створення моделей, що забезпечують системне управління та прогнозування діяльності підприємств. Застосування ШІ у обліковій системі посилює її здатність швидко адаптуватися до змін та приймати рішення на основі аналізу даних.

Штучний інтелект та облікове моделювання стають невід'ємними інструментами сучасного управління господарськими процесами. Їх інтеграція дозволяє підвищити ефективність облікових систем, забезпечити оперативне прийняття рішень та оптимізувати бізнес-процеси. У майбутньому очікується подальший розвиток методів ШІ, що відкриває нові можливості для покращення управління підприємствами у цифровій економіці.

Облікове моделювання спрямоване на створення застосувань та моделей, що дозволяють управляти ресурсами та прогнозувати результати. Головними аспектами такого моделювання є фінансовий облік. (збір та систематизація даних про доходи, витрати та ресурси), управлінський облік (планування та контроль діяльності, аналіз ефективності використання ресурсів, оцінка прибутковості проектів), аудит (перевірка та аналіз точності